

București, Administrația,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.

Se acceptă subscripțiile nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.

INSERATE se primesc la Admi-
nistrația în Brașov și la ur-
mătorile Birouri de anuluri:
în Viena: M. Duka, Heinrich
Schäfer, Rudolf Mosse, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dannenberg, în Budapesta: A. V.
Goldberg, Kohnen Bernas; în
București: Agenția Havaș, Suc-
cursala de România; în Ham-
burg: Karoly de Lachmann.

Prețul inserțiilor: o serie
garmond de 6 coloane și or. și
3000. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarif și învoiaș.

Recizame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 50 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ 52)

„Gazeta” ieșe în mă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colector.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. stagiu
L.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 3 cr. v. a.
sân 15 bani. Așat abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 285.—Anul LIX.

Brașov, Duminecă 29 Decembrie

1896.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI Cu 1 Ianuarie 1897 st. v.

se deschide nou abonament la
care invităm pe toți amicii și sprin-
jitorii fidele noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 12 fl.
pe șase luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 40 franci
pe șase luni 20 „
pe trei luni 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 2 fl.
pe șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 8 franci
pe șase luni 4 „

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Voi o diceți!

Mult s'au jăluit foile ungurești asu-
pra noastră, a Românilor, pentru-că — di-
ceau ele — noi am vré să înegrim pe Ma-
ghiarii înaintea străinătății, căreia îi vorbim
de tirănie ungurească, când pe tot rotogolul
pământului nu există libertate ca libertatea
ungurească.

Acésta se întempla mai erî, ér as-
tăzi? Ce schimbare! Chiar foile ungurești
sunt acelea, cari tipă și strigă mai tare în
contra „tirăniei ungurești.”

Așa departe au adus dér lucrurile
guvernele ungurești, încât ași și Maghiarii
se plâng de „robiă” sub coperișul așa di-
sului liberalism și constituționalism un-
gureș.

În viitor, decât ne vor mai face foile
guvernului impuări ca cea de sus, le vom

pute răspunde cu cuvintele biblice: *Voi o
diceți!*

Ca probă, cât de mult a început să
se încuibie uemulțămirea și amărăciunea
contra sistemului domnitor și în sinul po-
porului maghiar, lăsăm să urmeze aici par-
tea dintăiu a unui articol, ce-l publică în
fruntea sa ziarul „Alkotmány” dela 5 Ia-
nuarie st. n.

Etă stările de ași, după cum se re-
flectează chiar în oglinda maghiară:

„Libertate ungară, — acésta
e numai vorbă golă. A fost, acum
însă nu-i. Vorbim de ea, dér nu ne
crede nimeni; e vorbă, care și-a
pierdut puterea, deore-ce o dă de
minciună adevărul de tôte zilele.
*Tirănia ungară, acésta e adevărata,
care există.* Acésta o simte orî-cine,
fiă domn, fiă țeran, ba chiar și func-
ționarii gem sub tirănia guvernului
liberal.

Nu numai libertate politică, dér
nică libertate individuală nu există. În
tôte raporturile vieței suntem legați
și dați pradă volniciei, orî ameste-
cului legal al autorităților. Viéta
noastră familiară, averea noastră, munca
noastră tot atât de puțin este liberă,
ca și esercitarea drepturilor noastre
constituționale. Pe popor l'au încăr-
cat cu legi și au slobođit asupra lui
potopul ordinațiilor, încât se strî-
vesee sub povara poranilor și opri-
rilor. Nimenea nu poate face un pas
fără cheltueli și fără permisiune
dela autorități. Dér decât vre-unui
slujbaş îi trăsnesce ceva prin minte,
nu mai e scăpare dinaintea lui, și
dece acel slujbaş sevrșesce abuzuri,
el se scapă de răspundere ascun-
dându-se în potopul paragrafilor, orî
că îl ajută protecțiunea.

*Nică Maghiarul, nică alte naționalități
nu se mai bucură de libertate în
acésta patriă, care sub stăpânirea lui
Banffy séménă cu o temniță mare, unde
sila haiducilor și inspectorilor domnesce
asupra egalității robiei.*

*Liberalismul ungară este o min-
ciună.* Liberalismul, care odinioară
era sistemul libertăților politice și
individuale, și-a pierdut acésta în-
sușire și a devenit sistemul jăfuirilor

și al despotismului. N'a mai rămăs din
el, decât numele și organizația de
partid, ba încă și forma parlamen-
tară.

Locul liberalismului general l'a
ocupat o tovărășă, care usurpază
drepturile, averea publică și puterea
de stat. Câți-va funcționarii înalți, câ-
teva sute de deputați și o cetă de
capitaliști s'au constituit într'un con-
sortiu, luându-și de firmă numele
liberal și accentuând drept reclam
principiile liberale; în faptă însă
acest consortiu își ține pentru sine
guvernul cu posturile oficiose, le-
gilațiunea cu privilegiile de-a fi
deputat și membru al camerei mag-
națiilor, și întrebunțarea budgetului
de 500 milioane. Acésta este partida
liberală. Liberalismul constă din
aceea, că lor tôte le sunt iertate,
ér altora nimic. Ei repartiteză dă-
rile asupra altora; ei făuresc legi
pentru alții, pe cari legi însă ei nu
le țin, orî că se scot de sub pu-
terea lor. În numele coronei, al sta-
tului, al națiunei, ei dirigéză țera cu
cea mai egoistă politică, ca și cum
acésta țera ar fi o proprietate pri-
vată a lor, ér milioanele de cetățeni
robii séu servitorii lor. Acest libe-
ralism practic este *cel mai urgisit pri-
legiu, ce l'a putut esercia ore-odată cetă
învingătoare a unor lotri asupra țimutului
ocupat de ei.*

Ôre liberalismul ungară și ti-
rănia ungarăscă pute-vor rămăne
mult timp la putere în acésta țera?
— La asta putem răspunde numai
atât, că cu cât mai mult vor sta la
putere, cu atât mai mare va fi
ruina. Deja acum constituția este
un vas gol, căci au păpat ceea ce
era în el. Pacea și încrederea, feri-
cirea și indestulirea, cari cultivă pa-
triotismul în popor și câștigă auto-
ritatea guvernului, le-au pus de cuiș.
Sărmanul popor nu scie încătrău
să-și mai întorcă capul în miseria și
tristeța lui. O parte din el se uscă
pe picioare, altă parte emigréză.

Și să nu credeți, că acésta mi-
seria morală și materială privesce

numai clasele de jos ale poporului,
care trăesce cu lucrul mânilor, de-
orece și în cercurile culte, între cei
ce se află într'o stare socială mai
înaltă, este mare numărul proletari-
lor și al esistențelor catilinare. Ei,
pe cât pot, își acoper slăbiciunile cu
un lux făcut pe datorii, cu un ca-
valerism fals. Dér am ajuns acolo,
că trebuie să ne îngrijim nu numai
de mântuirea constituției și a sta-
tului maghiar, ci și de mântuirea
societății”....

Revistă politică.

Dieta din Budapesta. Lunia viitoare se
vor începe din nou desbaterile în dieta un-
gară. Desbaterile se vor începe cu legea
despre ieftinirea sărei pentru sate. De ase-
menea, spun foile ungurești, se vor face
în primele zile după redeschiderea dietei
două interpelări: una în privința hotărîrii
curiei papale față cu liturgia ungarăscă în
bisericile gr. catolice și alta în privința
abusurilor, ce se sustine, că le-ar fi făcut
fișpanul comitatului Cioograd în Szentes.

Gimnasiul sloven din Cilli. Casa depu-
taților din Viena a respins în ședința sa
din 5 Ian. n. cu 109 contra 98 voturi
suma destinată pentru gimnasiul sloven din
Cilli, despre care s'a discutat atât de mult
în anii din urmă. Foile slavice fac aspre
muștrări deputaților slavi, cari au absentat
dela ședința, în care s'a făcut acésta vo-
tare și astfel au dat ocaziune Nemților să
îvingă într'o cestiune așa de însemnată
pentru Slavi. De altfel se crede, că guver-
nul austriac căuta să corégă în casa se-
niorilor acésta nedreptate făcută Slavilor,
său apoi că va aduce acésta cestiune din
nou în casa deputaților, unde de bună
sémă, votând toți prietini Slovenilor, ma-
joritatea va fi pentru dēnsa.

Impăratul Germaniei împotriva duelului.
Impăratul german a dat zilele acestea o
ordinațiune, prin care caută să scodă nu-
mărul duelurilor în sinul armatei sale, pre-
cum și între militari și civili, prin infin-
țarea juriilor de onore. Iată cum se es-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

În séra de Anul nou.

Frumoșa este un sat mare, fru-
mos și regulat, locuit numai de Ro-
mâni, omeni cu stare bună și cu
chibzuélă și mai bună. Acolo afli
multe aședămintे vrednice de un
popor harnic: biserica lor ar face
fală și unui oraș, atât e de mare și
de frumoasă; școlă lor e ca un palat,
de-asupra patru clase, două pentru
băeți și două pentru fete; dedesubt
farmaciă și locuința farmacistului și
a directorului școlii. Apoi mai sunt
în Frumosa două bolte, câți-va mă-
iestri buni și o ospetăria, proprie-
tatea unui fruntaș, care e și ospetar
tot-odată.

Cei mai de frunte omeni ai co-
munei Frumosa sunt: d-l protopop,
un bărbat vrednic, ca de 60 ani; d-l
primar, un oficer pensionat; d-l no-

tar, fiul d-lui protopop; cei doi în-
vătători și două învățătoare; farma-
cistul, care e ginerele primarului,
negustorii și nou venitul medic, Tran-
dafir Bărbat, ginerele d-lui protopop.

Medicul e om tinăr, numai astă-
vară și-a gătat învățăturile și îndată
l'au ales omenii în Frumosa, deși
nu-l văduseră nică-odată. Și cum a
venit, după vre-o trei luni de zile
s'a și însurat, luând pe domnișora
Rosalia Evulescu, fiica d-lui proto-
pop, pe care o cunoscea dela adu-
narea Asociațiunei transilvane. Me-
dicul locuia în casa lui propriă, ce-o
avea zestre cu soția și prin care se
legase mai strîns de comuna Fru-
moșa.

În séra de Anul nou e datină
în comuna Frumosa, că se adună
fruntașii la un loc anumit, de regulă
în ospetăria, unde îngropă anul cel
vechiu și sunt martori ivirei anului
celui nou. Cu acea ocaziune își pe-
trec cu cântări, mănăcări, bețuri și

joc. Așa a fost și anul trecut. Toți
inteligenții, bărbați și femei, erau
adunați în sala cea mare și frumos
împodobită a ospetăriei, afară de fa-
milia medicului. El era dus dinain-
tea amedii în satul vecin la o mu-
iere bolnavă și nu sosise pân' la
aprinđerea luminilor. Familia lui,
care consta din două persoane: mama
și nevasta lui, erau gata de ducă,
numai Trandafir de-ar sosi, că așa
le lăsase vorba, că ele să fiă numai
gata, că, de-ar sosi cât de târđiu,
vor merge și ei pe-o ora-două.

Muierile dér erau gata, orolo-
giul bătú 7, apoi 8 și 9 ore și el
tot nu sosi. Tinera nevastă era în-
gândurată, sta ca pe spină, că de ce
ore nu mai sosese Trandafir să le
ducă la petrecere. Bătrâna însă o
mulcomia: „Ai răbdare, draga mamii,
va veni el când va pute, numai de
ni-ar aduce veste bună, c'a scăpat
în pace biata muieră, să nu-i fi fost
întărđierea zădarnică.”

— „Mamă”, dișe cea tinără, „ca
să ne trecă mai iute vremea, spu-
ne-mi dumniata, cum ai învățat pe
Trandafir carte și încă chiar dofto-
ria, care numai cu multe cheltueli
se poate învăța? Că și tata a vrut
să învețe pe frate-meu doftoria, dér
nică lui nu i-a prea plăcut, nică tata
nu se prea încredea la pungă....
Avut'ai dumniata avere, orî cum l'ai
purtat la școlă?”

— „O, draga mamii”, dișe bă-
trâna, „povestea asta e lungă și jal-
nică, mă tem, că nu ți-a plăcē; mai
bine să o lăsăm pe altă-dată.”

— „Ba spunemi-o mamă, fii
bună!”

— „Apoi, draga mamii, decât
vréi să o scii, bucuroasă ți-o spun:

— „Eu am fost dela părinții
mei fată bogată; tata mi-a dat, când
m'am măritat, preț de o miă de
florin. Bărbatul meu încă a fost din
părinți bogați, el încă a căpētat dela

primă împăratul în această privință în ordinațiunea sa: „Voiesc, ca duelurile între oficerii mei să se evite mai mult ca până acum. Motivele acestor ducele adese-ori sunt de tot neînsemnate, neînțelegeri private și ofense, la care se poate face împăcătorească fără vătămarea onoarei de oficer. Oficerul trebuie să recunoască, că este lucru nejust a ataca onoarea altuia. Dacă însă în iuțelă sau în iritațiune a greșit, este lucru cavaleresc, ca să nu țină morțiș la greșala sa, ci să se fiă gata a face pace. Tot asemenea este dator acela, care a fost vătămă, să primescă mâna întinsă spre împăcătorească, decât acesta i-o permite onoarea sa de oficer și bunele obiceiuri. De aceea este voința mea, ca de aici înainte *juryul de onoare* să contribuie din principiu la aplanarea afacerilor de onoare. Juryul este dator a căuta în modul cel mai conștiințios să aducă lucrurile la *impăcare prietinescă*.” — După această introducere urmăzătoare a noului paragraf, pe care îl cuprinde ordinațiunea. Dintre aceștia de interes general sunt §§ 1, 2 și 9. Paragraful 1 prescrie, că îndată ce s'ar întâmpla între oficeri certe private sau ofense, care nu se pot aplană la moment în mod prietinesc, să se facă imediat arătare la juryul de onoare, fără a se întreprinde alți pași de altă natură. În §. 2 se dice, că juryul de onoare presidat de comandantul respectiv este dator a se pronunța neamănând, decât este a se propune o împăcare, sau neputându-se face aceasta, să propună tranșarea afacerii înaintea tribunalului de onoare sau în fine, constatând, că onoarea nici uneia dintre partide nu este atinsă, să declare, că nu este de lipsă nici împăcătorească, nici deciziunea unui tribunal de onoare. În fine §. 9 prescrie, că aceeași procedură este de observat și când un oficer ar veni în conflict cu un civil.

Prisonierii italieni. Primul transport de prizonieri italieni, liberați din Abessinia, a sosit în 1 Ian. n. în Neapole pe vaporul „Adriatico”. Intre prizonieri a fost și maiorul Nerazzini. Negusul Menelik, domnitorul Abessinie, a trimis dăile trecute generalului Baratieri, învins de dănsul primăvara trecută la Adua și care acum petrece în Arco, mai multe arme prețioase, precum și o cruce de sidel lucrată cu mare artă. — Se vede deci, că regele african nu este nici decum așa de barbar, după cum se credea.

De-ale Turciei. Reprezentanții puterilor celor mari din Constantinopol au înaintat Porții otomane o notă, în care cer, ca să li-se acorde amnistie și Armenilor refugiați. Părta se pare aplicată a implini această cerere. Până acum s'au liberat 107 din 500 Armei arestați. — De altfel guvernul turcesc nu se prea grăbește a îndeplini reformele promise reprezentanților străini. Așa d. e. guvernul turcesc promișese în principiu, că în insula Creta va primi ca gendarmi și Nemohamedani. Pro-

misiunea această însă până acum a rămas tot numai promisiune, și numai la o nouă cerere a ambasadorilor, a decis ministerul turcesc, ca să pună în îndeplinire această reformă. Hotărârea consiliului de miniștri însă până acum încă n'a fost sancționată de Sultanul, așa încât de bună seamă va mai trece oătă-va vreme până la punerea ei în îndeplinire.

Reprimirea oficerilor bulgari emigrați. În Sobrania (dieta) din Sofia s'a cetit dăile trecute un ucaz (ordinațiune a principelui), prin care se dă amnistie totală oficerilor bulgari emigrați în Rusia, sau cari a intrat în armata rusescă. Ucazul a fost primit cu aplause. Ministrul de războiu prezentă apoi camerei un proiect de lege de următorul cuprins: „Oficerii, cari după întâmplările din 9 August 1886 (detronarea principelui Alexandru de Battemberg) au părăsit armata bulgară și au intrat în cea rusescă, vor primi pensiunea cuvenită după legea de pensiune bulgară pentru militari. Anii de serviciu făcuți de acești oficeri în armata rusescă se vor socoti la serviciul făcut în armata bulgară. Drept de pensiune vor ave numai acei oficeri, cari au servit în ambele armate cel puțin 10 ani”. — Prin legea această cabinetul Stoilov a delatrat o cestiune, care neliniștea foarte mult opiniunea publică în Bulgaria, de-orece se dicea, că Rusia pretinde reprimirea oficerilor emigrați în armata activă bulgară, cu rangul, care li s'ar fi venit, decât ar fi servit neîntrerupt până acum în această armată, — un lucru cu totul necorect, care în adevăr trebuia să producă mari nemulțămiri în sinul oficerimeii bulgare.

Regele belgian gata de retragere. Din Bruxella se scrie, că regele Leopold II este foarte deprimat din cauză, că camera a respins proiectul de reformă a armatei prezentat de guvern și mai cu seamă din cauza atacurilor continue îndreptate de deputații socialisti asupra coroanei. Amărăciunea sa se dat expresiune cu deosebire în vorbirile ținute la primiriile dela anul nou, în care vorbiri a pus în vedere, că decât atacurile socialiste și republicane vor continua, este gata a abdice dela tron.

Statele Unite și răsculații din Cuba. În senatul din Washington (capitala Statelor Unite) a făcut senatorul Mills propunerea, să se recunoască independența insulei Cuba. Mills declară, că recunoșterea independenței nu cade în competența președintelui, ci a congresului (dietai) Uniunii.

SCIRILE ȚILEI.

— 23 Decembrie.

Môrte subită. Constantin Poteca, fost prefect în România, cavalier al ordinului „Coroana României” și al ord. „Francisc Iosif”, venind în ziua primă de Crăciun

din România la Brașov, pentru a petrece sărbătorile în sinul familiei, care e stabilită în orașul nostru, a răposat subit după o suferință de abia 2½ ore. Răposatul a sosit la Brașov Mercuri cu trenul accelerat dela 2½ ore. Simțind o durere la cap, se retrase într'o odaie separată pentru a se odihni, aplicând anumite medicamente de casă. Nimeni nu s'a gândit la vre-un pericol. De-odată însă bolnavul dete un țipet, care pe membrii familiei îi făcu să alerge la patul bolnavului. La cinci minute după această Poteca era mort. În următoarea s'a făcut ieri, a treia zi de Crăciun, cu frumoasă pompă, fiind astruat în cimiteriul din Gröver. — Fia-i țărâna ușor!

Cale ferată pe valea Târnavei mici. La 24 Decembrie anul trecut, comitetul administrativ al comitatului Târnavei mici a încheiat contract cu o firmă din Budapesta pentru construirea unei căi ferate pe valea Târnavei mici. Această firmă și-a început acum lucrările. Țilele acestea au sosit la Blășiu patru ingineri, cari au început să măsoare terenul. La primăvară se vor începe lucrările și se dice, că până în toamna viitoare noua cale ferată va fi construită până la D.-St.-Mărtin.

Emigrările din Galiția. În dieta provincială a Galiției s'a raportat, că în cei doi ani din urmă au emigrat la Brasilia 18,475 de locuitori din Galiția. Au fost prinși și pedepsiți cu închisore și pedepse în bani 210 de agenți, cari îndemneau pe popor să emigreze. Acești agenți, pierdându-și terenul de lucrare în Galiția, au luat calea spre Ungaria, unde găsesc un popor sărac și nemulțămît cu sôrtea, pe care ușor îl pot îndupleca să emigreze. Dieta Galiției încă în anul trecut a trimis la Brasilia, pentru ca să studieze starea emigranților galițieni de acolo, pe profesorul universitar Semieradzky și pe preotul gr. cat. Volyansky. Acest preot a mai fost încă în America, unde a funcționat timp de patru ani ca preot la 17 biserici și și-a adunat o avere de peste o sută de mii de florenți, cu care și-a cumpărat o frumoasă moșie în Galiția. Acești doi trimiși pe mulți emigranți i-au înduplecat să se întorcă acasă în Galiția și să predice poporului, că e tristă sôrtea emigranților în Brasilia, deci să nu mai emigreze. Ambi trimiși se vor reintorci la primăvară.

Pedepșirea unui voluntar. Din Mișcolț se scrie, că un voluntar cu numele Farago dela regimentul de-acolo a fost mai săptămânile trecute în serviciu la magazinul de praf de pușcă. Fiindu-i frig, tinerul voluntar părăsi locul de pază și intră într'o căruciumă din apropiere ca să se încălzească... Din nenorocire, însă tocmai atunci îl vizită oficerul de inspecțiune și pe voluntar nu-l află la locul său de pază. Oficerul făcu atunci încușurare în casarmă și o patrolă duse pe voluntar numai decât în arest. Tribunalul militar îl osindi: la pierderea

dreptului de voluntar, un an și jumătate arest și trei ani serviciu în armată.

Pustiirea floxerei cu ajutorul electricității. Foilor din Livorno li-se scrie, că în Porto Fario, pe insula Elba, îi succese unui învățat german, cu numele Fuohs, să nimicescă floxera cu ajutorul electricității. S'a înființat o societate pe acții, care a cumpărat invențiunea lui Fuohs cu un milion de lire.

Vin din sfecele de zahar. O fôie economică de specialitate spune, că și din sfecele de zahar se poate face vin, și încă un vin escelent. Se dice, că acest vin sémănă foarte mult la gust cu vinurile spaniole, numai cât se limpedesce cu greu. Inventatorul acestui soi de vin este un German. În partea de mătă-ți a Rusiei se și constituie acum o societate pe acțiuni, care are de gând să fabrice vin de sfecele de zahar în cantități mari.

Liferare. Camera comercială din Brașov face cunoscut, că direcțiunea monopolului României escrie concurs pentru liferarea diferitelor obiecte trebuincioase fabricii de tutun din Bucuresci și Iași. Sunt de a se lifera: diferite soiuri de hârtie, hârtie de pachetat, papandehel, cărbun de lemn, luminări de stearină, mătură de paie, pucioasă (sulfure) ș. a. Terminul este până în 2 Februar n. c. Amănunte se pot afla la cancelaria camerei comerciale din loc.

Import de mere din America. Pe piețele europene au început a se importa mere din America, cari având un gust plăcut și fiind eftine se bucură de mare trecere. Pe piețele Vienei au fost importate pentru prima oară mere din America acum cu ocaziunea tîrgului de Crăciun. Înaintea Vienei încă au avut mare trecere merele americane. Din luna lui Iulie până la finea lui Decembrie a anului 1896 au fost aduse în Europa 1,700,000 butoie de mere din America. Concurența merelor europene devine tot mai seriosă și amenință cu un nou pericol pe grădinarii statelor, cari fac comerț cu pome.

Pe încercate. Tinerul St., odinioară mare amator de bicicletă, plătisit acum de acest sport dăduse sfôră în Bucuresci prin toți prietenii și cunoscuții săi, că are o bicicletă de vânzare. Alaltă-eri se prezintă la domiciliul tinerului St. un domn îmbrăcat într'un elegant costum de bicicletă declarându-se amator de a-i cumpăra mașina. Foarte încântat S. scote din fundul magaziei, mașina de mult timp uitată acolo și o prezintă amatorului. Acesta o i-a, o învârtese, o esaminează și la urma urmelor cere voie proprietarului să o încerce. Fără ca să se îndoiască de nimic, St. dă voie amatorului să încerce mașina care, după ce încăleacă, începe să pedaleze cu cea mai mare iuțelă. St. se uita după amator cum se ducea și tot spera să-l vadă întorcându-

ai lor parte, în preț de vre-o 2000 fl. Dér ce folos? Bărbatul meu s'a dat beuturii, s'a făcut om stricat și în cei 6 ani, cât am trăit la olaltă, a prăpădit și partea lui și partea mea. Înzadar îi spuneam eu, să lase acel nărav rău, că, în loc să se îndrepte, mai rău se făcea și mă bătea și mă batjocurea; înzadar îi spunea tată-so, că se lua cu despicătură după el; tata nici nu cuteza să dea față cu el, când era beat, ér tréz — când îl putea vedé?

„Așa trăii cu el vre-o 6 ani de dăile, apoi mă mântui Dumneșeu de el, cădău țepén de beutură într'un șanț, — acu's două-șeci și doi de ani, în cășlegile acestea, ce vin, — și mai mult nu se ridică. Diminșea îl aflară înghețat în șanț. Nici cu ce-l îngropa n'am avut, fără tata și tată-so au pus dela olaltă cheltuelile îngropăciunei. Mie, ori mi-a fi pécac, ori fi, nu-mi pără de loc rău după el, că-mi uram dăilele până era

viu și atât de becnic, ce se făcuse.

„Nu mult după ce se lăți vestea, că a murit, veniră la mine Jidan după Jidan, Arman după Arman, că să le dau banii, cum a împrumutat bărbatu-mi-o dela ei. Eu, vedă bine, mă plătiam, că n'am nici o scire, precum nici nu aveam; dér ei mă ameninșau cu judecata. Așa și făcură. Odată numai ved, că vin o grămadă de domni și vënd casa și grădina, ér pe mine mă scot în drum cu copilul. Atunci era Trandafir de 4 ani trecut. Plâns'am, dăulitum'am — tôte au fost înzadar.

„Déc'am vedut, că nu mai am ce căuta în casa, care o creșusem pân' atunci că-i a mea, mă trășeu cu copilul și cu hăinuțele, ce biată le mai aveam, la ai noștri. Dér nu trecu nici o lună de dăile și muri tata; mama murise mai de mult și așa în casa părinților mei rămase mai mare cumnatul meu, bărbatul

soru-mea, care mersese la ai noștri pe moșie, fiind-că eu frați nu avui, numai eu și sora mea am fost la părinți, ea mai mare și eu mai mică.

„După môrtea tatii veniră vremi grele peste capul meu, dér Dumneșeu nu m'a lăsat, fiă slăvit numele cel sfânt al lui! Că soru-mea avea copii, eu mai dușeu cu mine pe Trandafir, dér mâncare nimic. Nu-i vorbă, lucrăm eu la casa soru-mea, cât să-mi plătesc mâncărușă mea și a copilului, dér cumnatul era om în dungă, minteni minteni imi imputa, că eu mi-am scos partea, de ce am lăsat de mi-a beut'o bărbatul? Adecă, cu alte vorbe, numai cât nu dicea: du-te unde te-or duce ochii.

„Eu plângeam într'ascuns și mă sffrșam vedénd cu ochii, dér din'afară nu mă arătam după cum eram la inimă, ci lucrăm până-mi era verde înaintea ochilor, și mai nu mâncam numai să nu aud imputări pentru

bucăturile, ce le întindea la bietul copil. Dér înzădar, fără imputări nu era nici o dă lăsată de Dumneșeu. Ba dela o vreme începă și soru-mea a-mi spune, că-i strimță casa pentru atâtea suflete, că ar fi bine să-mi capăt pe cine-va să mă mărit. Eu, aușind din gura surorii mele aceste vorbe, nu-mi mai putui stăpâni plânsul; plânsei cu hohot, de gândeam, că m'oiu prăpădi; copilul plângea cu mine.

„Asta era într'o séră, când mi-o spusese soru-mea; eram numai noi și copiii acasă, cumnatul era dus la móră. N'oiu uita pân'oiu pune mâna pe piept, că era într'o Marți séră, par'că amu ved. După ce mă mai ușuraiu cu plânsul, începui așa: „D'apoi soră, e drept, că eu mi-am scos partea; e drept, că bărbatul meu a prăpădit'o; că drept n'am aci; cunosc și aceea, că tot e al vostru ce-i aci. Dér ore n'am lucrat și nu lucru eu la casa voastră atata,

mai ceri și de mâncare, și se popa, care s'ar scârțit foc.

— Bine parinte, sărut mâna, nu te împăra, că eu nici n'am cerut nimic, dar deocă e așa, o să fac și eu ce a făcut tata când nu i-a dat să mănânce și să cadă scutul asupra dumatăle.

Se gândi popa la vorbele Țiganului și se cam înfricoșă... Cine scie ce o fi scut tată-său, cugetă popa, o fi schinguit cineva, l'o fi omorit.... Cine scie!... Dacă mă puse să-l primesc în casă?... Cum mai bine să-i dau să scap de belea. Ii dădă.

Mănoă Țiganul de par'că se băteau pe nebuni la gura lui. După ce vădă popa, că s'a săturat îl întreabă:

— Ia spune, măi Țigane, ce Țiganeai că ai făcut tată-tău când a cerut de mâncare și nu i-a dat?...

— Ce să facă, cinstite părinte, să scul?... S'a culcat nemâncat! („Făia pentru tot!").

Dum. Stăncescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Garderoba Impăratului Wilhelm al II.

Greu pôte să-și facă cine-va o idee de garderoba Impăratului Germaniei Wilhelm al II. Acastă garderobă conține uniforme tuturor regimentelor din armata Prusiană, cu respectivele șepci, căști, ciururi, epolete de mică și mare ținută, săbii, chiurase etc. și când Țiganeai toate regimentele înțelegem: infanteria, artileria, ulani, dragoni, chiurasieri, etc. la carți apoi trenuri să adăogăm și marina.

Impăratul este proprietar al mai multor regimente: Bavareze, Saxone, Badeze, Wurtembergeze, și are prin urmare uniforme corăspunzătoare, cu accesorii trezătoare. Este în fine proprietar și comandantului onorific al mai multor regimente străine de infanteria și cavaleria, în Austria, Rusia, Italia, Englitera, Svedia. Admiral în marina engleză și svedeză și pentru fiă-care regiment are evident uniformă corăspunzătoare. Numai uniforme străine umple două odăi, ai căror păreți sunt garnisiți complet cu dulapuri încărcate de uniforme.

Pentru întrebuințarea obișnuită, Impăratul are uniformă pentru toate ținutele, general și Admiral. Se adăogă apoi hainele de vânătoare, uniformă de vânătoare de mult introduse, uniformă Jacht-Club englez și german, hainele civile de iernă de vară, costume de sport pentru Lawn tennis etc.; fiă-care din aceste costume și pălăriile, mănușile, cismele, bastoanele corăspunzătoare; în fine albiturile și cutiile nasturii de piept și manșete, inele etc.

Nu există un magazin de haine militare sau civile ca să fiă așa de bine asortat ca garderoba Impăratului.

Ingrijitorul (garderobier numit) are ai mulți subalterni cari se pricep în ale datorie; aceștia îngrijesc de nasturi și de cele reparațiuni de făcut, cari se observă o mare economie, mai ales în ceea ce privește uniforme. Tunicile împăraului sunt prefăcute de 3-4 ori, reinnoiesc gulerul epoleții etc. Și cu hainele se face cât se pôte economie.

De garderoba împăratului se țin și reparațiunile. Se apreciează valoarea tuturor reparațiunilor la un milion de mărci. În istoria Impăratului ia cu sine reparațiuni de valoare de 600,000 mărci și sunt aședate anume lași de metal, sub prevegherea unor funcționari speciali dela curte.

Tragedia unui filosof.

Un om bătut de sorte voi să-și pună capăt vieții sale nenorocose într'una din zile trecute în Viena. Acest om este profesor de filosofie cu numele Kordesch, care voia să se otrăvescă cu morfium, dărându succese, pentru-șă a fost vădut de alții împiedecat dela fapta înfiorătoare.

Astăzi zace în spital nenorocitul, a cărui viață intrăgă n'a fost decât chin și suferință. Kordesch a fost un profesor în Viena. În etate de 30 de ani se însură cu

o fată bogată din Paris, cu care avă 5 copii. El și-a înființat o tipografie în Marburg (Stiria) și aici a edat și a redactat mai multe foi. În întreprinderea aceasta fĂ fără noroc. După câțiva ani se întorse în țară și se răco în patria sa natală în Laibach. Nu mult după acesta se duse dimpreună cu familia sa în lumea nouă (America) ca să-și cerce norocul.

Timp de șase ani a petrecut în Brasilia, dăr n'a putut nici să-și câștige avere oât de puțină, nici măcar să capete vr'un câștig sigur. Lipsit, amar și descurajiat se reintorse din Brasilia și veni în Triest.

Aba ajunse pe pământul european și din nou îl persecută sorțea nemilăoșă. Pe stradele Triestului trecu un car încărcat cu butoie peste profesorul Kordesch. A fost transportat în spital, unde a suferit cele mai mari chinuri timp de 3 ani și de 13 ori a fost operat. După-oe Kordesch a scăpat din spital, soția sa a dispărut; a căutat-o pretutindenea, dăr n'a aflat-o. Copiții lui au fost dați într'un institut de crescere de cătră nisece omeni marinimoși.

Lovitura acăsta de pe urmă într'atâta îl supără, încât inebuni. Acăsta însă nu dură mult. După câte-va săptămâni a fost eliberat din casa de nebuni și cu sufletul rănit de mărte de-aci plecă spre Viena, ca să-și caute din nou soția, pe care n'o putea uita. Aci asemenea nu-și aflată soția și lipsit de ori-ce ajutor material, cădă în desperare, se hotări să-și curme firul vieții sale și încercă a se otrăvi cu morfium. Dela taptul acăsta însă a fost reținut. De present se află în spital, unde medicii se silios să-l însănătoșeze, ca din nou să-și începă șirul suferințelor.

Transformare. Ca echivalent cu teoria despre schimbarea valorii noțiunilor, s'arelată de Nietzsche, se vorbesce de cătră-va timp și despre o "transformare în folosirea unui important articol de trai zilnic care e recomandat chiar din partea medicilor tot mai stărnit. E vorba, ca întrebuințarea cafelei de bône, stricăcioasă sănătății, să fiă oât se pôte mai restrinsă înlocuindu-se cu cafeaua Malz, care conform numeroșelor cercetări științifice ofere, din punct de vedere sanitar, mari avantajii. Mișcare, din ce în ce mai intensă în chestiunea acăsta dată din timpul când printr'o invențiune a cunoscutului chimic Trillich, fost asistent al renumitului profesor Pattenkofer din München reuși, ca printr'un extract din planta de cafea, să se transpună cafelei Malz într'un chip uimitor de perfect, aroma și gustul cafelei de bône. Firmei Kathreiner îi revine însă meritul de-a fi recunoscut înalta însemnătate a acestei invențiuni și de-a fi luat asupra-și executarea în stil mare a metodelui lui Trillich. Prin prepararea în fabrică a cafelei Malz cu gustul cafelei de bône, cunoscută în comerț sub marca "Cafeaua Kneipp" firma acăsta a devenit întemeietorea unei noue și puternice industrii, care se lătesce departe peste hotarele Germaniei și Austro-Ungariei și așă și-a aflat loc în nouă mari fabrici, în cele mai departate puncte ale culturii omenești.

Calendarul săptămânii.

DECEMBRE. are 31 zile. ANDREA.

Calendar table with columns: Zilele, Calend. Iul. v., Calend. Gregor. Rows include Dum. 29 C. Melania, Lună 30 S. m. Anisia, etc.

Cursul la bursa din Viena.

Table of stock exchange rates from Vienna, dated Jan 7 1897. Includes items like Renta ang. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, etc.

Table of exchange rates for various banks and currencies, including Actii de-ale Băncei ung. de credit, Actii de-ale Băncei austr. de credit, etc.

Bursa de București

Table of stock exchange rates from Bucharest, dated Jan 4 1896. Includes sections for Valori, Banca Rom., Banca Naț., etc.

SCOMPTURİ:

Table of exchange rates for various locations like Paris, Petersburg, Berlin, London, Vienna, etc.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 5 Ianuarie n. 1897.

Table of commodity prices for seeds (Sămînța) including Grâu Bănățeneș, Grâu delz Tisa, etc.

Table of commodity prices for old and new seeds (Sămînțe vechi ori noue) including Săcară, Orz, etc.

Table of commodity prices for various products (Productediv.) including Sem. de trif., Oule de rap., etc.

Cursul pietei Brașov.

Table of commodity prices from Brașov, dated Jan 7 1897. Includes items like Bancnote rom. Camp., Argint român. Camp., etc.

Table of exchange rates for German and Turkish currencies (Mărci germane Cump., Lire turcesci Cump., etc.).

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 8 Ianuarie st. n. 1897.

Table of grain prices from Brașov market, including measurements (Măsura) and quality (Calitatea) for various types of grain.

Cursul losurilor private

din 5 Ianuarie 1897.

Table of private exchange rates for various locations like Basilia, Credit, Clary, etc.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr. 7325-1896

PUBLICAȚIUNE

Pentru prezentarea fasiunilor de dare după câștig clasa III și IV după interese de capitale, precum și după capitale pasive.

a) Cu privire la darea de câștig clasa III.

Spre scopul de a măsura darea de câștig cl. III pe anul 1897, se fac atente toate acele partide, cari exerciează vr'un negoț seu întreprindere supusă dărei, cu deosebire toți neguțătorii, meseriașii, cari au în serviciul lor ajutore seu calfe, medici, advocați, ingineri, anteprenori de zidiri și alte afaceri, cari pe periodul anilor 1897, 1898, 1899 n'au fost supuși dărei, se provocă ca să-și ia în primire imediat blanchetele de fasiune, dela oficiul de dare orășenesc, pentru a documenta câștigul. Aceste blanchete provădute cu fasiunea recerută în totă regula pentru darea de câștig clasa III sunt a se preda cel mult până în 20 Ianuarie 1897 st. n. la oficiul de dare orășenesc.

b) Cu privire la darea de câștig clasa IV.

La care sunt supuși a o plăti toate acele partide, cari au un salariu fix, pensie, comunele publice, cari posed rente, bisericile, societățile și ampoiții privați, mai departe: dirigenții afacerilor, administratorii, contabilii, casierii etc. al căror salariu se ridică peste 40 fl. lunar, se provocă prin acăsta să-și ridice blanchetele dela oficiu de dare orășenesc și pro-

vădute cu fasiunea recerută în tota regula a-le presenta oficiului de dare cel mult până la 31 Ianuarie n. 1897.

c) Cu privire la darea după interese de capitale și rente.

Sunt provocate acele partide, cari iau dobândă după capitale, ce le-au împrumutat, a-și lua blanchetele respective pentru fasiunea dărei, fără întârziere, dela oficiu de dare, și după îndrumarea acestuia au să le scrie și cel mult până la 20 Ianuarie să și le predea oficiului de dare. Asemenea și persoanele, cari au venituri de rente, cum și acei proprietari de mori și piue, cari au dat în arândă mōra, ori pua, sunt îndatorați a înscrie în blanchetele respective arenda ce o primesc.

d) Cu privire la fasiunea capitalurilor pasive.

Proprietarii de case și de moșie ale căror realități sunt încărcate cu datorii, au a-și lua asemenea respectivele blanchete și, scrise cu datele necesare, a-le presenta oficiului de dare orășenesc cel mult până în 31 Ianuarie 1897, contra unei adeverințe de primire.

După 31 Ianuarie 1897, până în 15 Februarie 1897, blanchetele de fasiune pentru capitale în sarcina realităților, au a se preda la oficiu de dare orășenesc însoțite c'o petiție prin care se motivează în mod

demn de creșut cauza întârzierii cu predarea formularelor de blanchete la timpul prescriș. Blanchetele cu fasiunile de datorii pe imobile, ce se vor presenta după 15 Februarie 1897, nu se vor lua de lo în considerație.

Brașov, în 31 dec. 1897.

574,2—3 Oficiul de dare orășenesc.

Tipografia de Typuri
Cauciuc orig. American cum și Stampiglii și sigile comandați direct la fabricant

Stampiglien- und Typen-Fabrik
Wien, Stadt, Adlergasse 14.

Tipografia de Typuri cu utilitiile pentru tipărituri se potrivește și pentru cadourii de anul nou.

m. 80 Typuri fl. 1.20	m. 130 Typuri fl. 2.--
" 100 " " 2.50	" 225 " " 3.--
" 315 " " 3.75	" 890 " " 4.50

Perinițe cu vopsele mărimea:

6 x 4—30 cr.	9 1/2 x 5—40 cr.
11 x 7—60 cr.	16 x 8—90 cr.

ce nu convine se primesc retour.

Prețurile en gros gratis și franco.

Se caută agenți.

1123,4—10

Magazin cu mărfuri

de **STICLĂ și PORCELAN,**

din nou asortat, care face cea mai bună vândare și e cu vechiū renume se vinde din mână liberă.

Informații se pot lua dela administrațiunea Gazetei Transilvaniei.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-accidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratōre etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în Sibiu, Sighișōra și în Alba-Julia: la D-l I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesvāry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Oreștie: la Németh János.

Cu tota stima:

Administrațiunea isvorului „MATILDA.“

JOSEF GYÖRGY,

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

1025,47—100

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pânțece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bōle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încōce. — Prețul unei cutiioriginale sigilate l fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătōrescā.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilū numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marea de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forțe bine cunoscută ca un remediū popular cu deosebire prin tras (trotat) alinā durerile de gōldinā și reumatism și a altor urmări de rēcēlā. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apa de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicylicū)

La întrebuițarea gōlnicā, cu deosebire importantā pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigurēzā cōstā apă de gură conservarea sãnētōsā și mai departe a dinților. Prețul sticlei provădute cu marea de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principalā prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciā se efectuează gōlnic prin rambursā postalā.

La deposite se se cērā anumit preparatele provădute cu iscãlitura și marea de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellenen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshalmer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

0—54.

Cine bea
Kathreiner
Cafeaua de maltă Kneipp

Mie-mi place mai mult!

Toți cari doresc a-și conștața și totuși se nu renunțe la obicinuita și plăcuta folosință de cafea. Pentru-că un adaus de cafea Kathreiner delatură efectul dăunos sãnētății ce-l produce folosința cafelei de boane. *****

Toți aceia, a căror bună dispoziție este jigrită prin ceva. Îndeosebi la cei-ce sufer de stomach și nervi s'a dovedit folosința de cafea Kathreiner pură în mii de casuri ca cea mai bună beutură și cea mai ușoară de mistuit. *****

Toate femeile și toți băieții, pentru a căror debilă constituție cafeaua Kathreiner este foarte ușor suportabilă, care pură sau și amestecată cu cafea de boane devine o beutură de un gust plăcut și predilect. *****

Toți aceia, cari vor să cruțe în gospodărie și totusi să aibă o cafea bună și sãnētōsā. Aceasta o poate cferi pentru ori-și-cine, pe placul tuturor singurā numai cafeaua lui Kathreiner ca adaus la cafeaua de boane sau pură. *****

Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp

este o adevērată cafea de sãnētate și familie, prin care prin un mod de fabricațiune al lui Kathreiner aprobat în toate țerile și de cele mai mari autorități, se dă cafelei de boane un gust admirabil. Cafeaua Kathreiner împreună gustul exotic al cafelei de boane cu cunoscutele calități sanitare a cafelei indigene de maltă.

Rugare: Pentru de a nu fi sedus și îngelat să se considere, cetească cu grijă cele impri-„Kathreiner“ mate pe pachetul original cu inscripția „Kathreiner“.

Pachete fără numele Kathreiner nu sânt veritabile.

A V I S!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se potū face și reind ori și cãnd dela 1-ma și 15 a fiā-cărei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voies ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonēzā din nou să binevoiască a scrie adres lămurit și să arate și posta ultimā.

Administraț. „Gaz. Transilvaniei“